

За прийнятою на Ковельському (Волинська область) спеціальному племпідприємстві по м'ясному скотарству технологією цю роботу починають із 12-місячного віку синів. За відтворною здатністю вони в групі рідніюваного бугая різняться між собою (імпотентність, низька якість сперми тощо). Тобто від частини бугаїв нагромаджується сперма, а інша частина статевого навантаження не має. Виникає питання, чи не впливає такий режим використання синів на достовірність оцінки бугаїв.

Методика досліджень. Дослідження проводили на бугайцях чернігівського, придніпровського, південного, знам'янського і волинського типів методом груп. У групі тварин підбирали за принципом пар-аналогів з урахуванням походження, віку, живої маси у 8-місячному віці, енергії росту і оплати корму за період від 8- до 12-місячного віку. Бугайців першої групи використовували для одержання сперми, від бугайців другої сперму не брали. Її одержували один раз на тиждень дуплетними садками, починаючи з 12-місячного віку бугайців. Умови утримання й годівлі піддослідних тварин були однаковими.

Результати досліджень. Динаміку враховуваних показників за групами наведено в таблиці. За даними таблиці, в перші місяці використання бугаїв як статеве навантаження, так і певний дискомфорт (привчання до водила, обстановка в манежі при одержанні сперми тощо) визначають деяку тенденцію до зниження енергії росту, а разом з нею і живої маси. Все ж ці відмінності між групами неістотні. Аналіз показує, що зміни продуктивних якостей тварин відбуваються залежно від їх індивідуальних особливостей.

Висновки. Переведення бугайців із 12-місячного віку на режим одержання сперми один раз на тиждень дуплетними садками не впливає на достовірність оцінки їх за власною продуктивністю та їх батьків за якістю потомства.

Одержано редколегією 02.11.92.

Приведены данные исследований на бычках черниговского, приднепровского, южного, Знамянского и волинского типов по влиянию полового их использования на продуктивность. Установлено, что перевод бычков с 12-месячного возраста на режим получения спермы один раз в неделю дуплетными садками не влияет на достоверность оценки их по собственной продуктивности и их отцов по качеству потомства.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994.
Вип. 26.

УДК 636.2.22/28.088.3

Я. І. ЧЕРГАНІЙ, аспірант

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ЗАБІЙНІ ПОКАЗНИКИ ЧОРНО-РЯБОЇ ХУДОБИ ТА ЇЇ ПОМІСЕЙ З М'ЯСНИМИ БУГАЯМИ *

Наведена порівняльна характеристика забійних показників чорно-рябої худоби та її помісей з м'ясними бугаями волинського і знам'янського типів. Встановлено, що помісні тварини мають вищі забійний вихід і вихід туші. В їх м'ясі міститься більше сухої речовини, краще співвідношення протеїну і жиру.

В Україні створюються вітчизняні породи м'ясної худоби. Мета їх створення — формування власної племінної бази галузі м'ясного скотарства і одержання бугаїв для промислового схрещування.

З урахуванням природно-кліматичних умов у різних регіонах створюються типи м'ясної худоби з різними господарсько корисними якостями. Для західних областей

* Наук. керівники: чл.-кор. УААН, д-р с.-г. наук, проф. Д. Т. Вінничук, канд. с.-г. наук
О. Гармаш,
Черганій Я. І., 1994

1. Забійні і м'ясні якості піддослідних бичків (n=3)

Показник	Група		
	перша	друга	третя
Жива маса при знятті з відгодівлі, кг	424±13,0	415±20,2	429±13,9
Передзабійна жива маса, кг	387±21,4	371±35,3	387±13,7
Маса туші, кг	211,5±18,6	210,8±17,9	226,0±10,7
Вихід туші, %	54,7	56,8	58,4
Забійний вихід, %	58,3	60,3	62,0
Маса:			
півтуші перед обвалюванням, кг	100,8±9,1	103,4±8,7	109,8±7,0
м'якоті, %	81,6	81,2	81,6
кісток, %	18,4	18,8	18,4
Коефіцієнт м'якості	4,4	4,3	4,4

України — це волинський тип, що має спільне походження із тваринами знам'янського типу — в їх створенні використовували худобу абердин-ангуської породи.

Проведене породовипробування бичків волинського і знам'янського типів вказує на їх високі продуктивні якості. Оскільки вони створені на різній генетичній основі, то їх можна використовувати для одержання явища гетерозису на районаній чорно-рябій породі. З цією метою вивчали ефективність використання бугаїв знам'янського і волинського типів у промислового схрещуванні з чорно-рябою породою.

Методика досліджень. Досліди проводили в агрофермі «Буг» Любомльського району Волинської області на тваринах чорно-рябої породи (перша група) і її помісей з бугаями знам'янського (друга група) та волинського типів (третя група) методом груп. Умови догляду, годівлі та утримання тварин були однаковими. У 20-місячному віці провели контрольний забій бичків по три голови з групи за методикою колишнього ВІТ (1968 р.). Хімічний склад м'яса визначали у середній пробі триреберного відрубу (9, 10, 11).

Результати досліджень. За даними проведених досліджень, помісні тварини характеризуються вищим забійним виходом і виходом туші (табл. 1).

Слід зазначити, що вищий показник забійного виходу у помісей зумовлений саме вищим виходом туші, оскільки істотної різниці за кількістю жиру у туші між групами не встановлено.

Внутрішні органи (серце, печінка, легені, нирки, селезінка, трахея) становлять субпродукти II категорії. Як у показниках маси, так і у відносних показниках (до передзабійної живої маси після 24-годинної голодної витримки) достовірних відмінностей між групами не виявлено.

2. Хімічний склад м'яса піддослідних бичків

Показник	Група		
	перша	друга	третя
Суха речовина, %	30,0±1,57	35,1±3,63	37,4±1,30
Протеїн, %	19,2±0,22	19,3±0,41	19,6±0,11
Жир, %	9,8±0,44	14,6±0,13	16,6±1,38
У туші міститься, кг:			
сухої речовини	62,9±7,0	79,6±9,1	84,0±4,7
протеїну	40,7±3,8	43,6±3,4	44,3±2,9
жиру	19,9±2,8	33,3±3,1	37,6±3,4
Припадає на 1 кг живої маси, г:			
протеїну	105,0±4,7	108,8±3,9	114,5±2,7
жиру	49,9±5,1	82,7±5,8	96,8±6,9
Відношення протеїну до жиру	1 : 0,51	1 : 0,76	1 : 0,85
Енергія 1 кг м'яса, МДж	8,48	10,44	11,30

— Проведений хімічний аналіз показує, що у м'ясі помісних тварин більше сухої речовини. За рахунок більшої кількості жиру у них краще співвідношення протеїну до жиру (табл. 2).

— **Висновки.** Використання м'ясних бугаїв знам'янського і волинського типів у промислового схрещуванні з чорно-рябою худобою дає можливість підвищити забійний вихід і вихід туші у їх помісей. За якістю м'яса помісні тварини переважають чорно-рябу худобу.

Одержано редколегією 02.11.92.

Наведена сравнительная характеристика убойных показателей черно-пестрого скота и его помесей с мясными быками волинского и знамянского типов. Установлено, что помесные животные имеют высшие убойный выход и выход туши. В их мясе содержится больше сухого вещества, лучшее соотношение протеина и жира.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994.
Вип. 26.

УДК 636.2.22/28.088.3

Т. А. ДОНЧЕНКО, аспірант

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОМІСЕЙ ЧОРНО-РЯБОЇ ХУДОБИ З БУГАЯМИ М'ЯСНИХ ПОРІД РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ *

Викладено результати досліджень продуктивності помісей чорно-рябої худоби з бугаями створюваної української м'ясної породи, південного й знам'янського типів. Установлено, що вищою продуктивністю характеризуються помісі від м'ясних бугаїв великих типів (українська м'ясна порода, південний тип).

Виходячи з концепції створення галузі спеціалізованого м'ясного скотарства, для успішного її розвитку потрібно мати кілька консолідованих масивів м'ясної худоби, які б мали такі господарські біологічні параметри, що дали б можливість з найбільшою ефективністю розводити їх у чистоті і забезпечити гетерозис при схрещуванні з молочними та м'ясними породами у відповідних природно-кліматичних зонах.

Створення власної племінної бази м'ясного скотарства передбачає забезпечення товарних господарств плідниками для промислового схрещування та зменшення імпорту тварин до мінімуму. В Україні близько 20 років ведеться робота по створенню порід і типів м'ясної худоби. У зв'язку з цим виникає необхідність вивчення ефективності використання плідників створюваних порід і типів м'ясної худоби в промислового схрещуванні з молочними породами.

Методика досліджень. Досліди проводили у спецгоспі по відгодівлі великої рогатої худоби ім. Фрунзе Рокитнянського району Київської області. Для осіменіння маточного поголів'я чорно-рябої худоби підбирали плідників створюваної української м'ясної породи і південного та знам'янського типів. Бугаї були оцінені за власною продуктивністю на республіканській виробній станції (м. Ковель Волинської області) і за даними комплексної оцінки виявилися кращими.

Досліди проводили методом груп за принципом пар-аналогів за схемою, наведеною нижче:

* Наук. керівники: чл.-кор. УААН, д-р с.-г. наук, проф. Д. Т. Вінничук, канд. с.-г. наук
О. Гармаш.
© Дайченко Т. А., 1994